

کار آفرینی مبتنی بر دانش سیستم های سلامت

توسط
دکتر علی دنیوی
دانشیار و مدیر گروه
مهندسی صنایع و سیستم
دانشگاه ارومیه

فهرست

- مفهوم کارآفرینی
- سیستم و نگرش سیستمی
- دانش
- حوزه سلامت
- سیستم های سلامت
- دانش سیستم های سلامت
- کارآفرینی در حوزه ی سلامت
- برخی موارد کارآفرینی در حوزه سلامت

مفهوم کارآفرینی

کارآفرین فردی است که با تشخیص فرصت و تبدیل ایده و فکر جدید به یک کسب و کار کوچک و متوسط و بزرگ با بسیج منابع که توأم با مخاطره مالی، اجتماعی و حیثیتی می باشد محصول و خدمت جدید به بازار ارائه می نماید.

کارآفرینی این فرصت را برای شخصی ایجاد می کند که منشأ اثری باشد، اغلب کارآفرینان به اقتصاد کمک کرده و از طریق نوآوری هایشان به جامعه، یاری می رسانند. کارآفرینی عبارت است از فرآیند ایجاد ارزش از طریق تشکیل سیستم بهینه ای از منابع به منظور بهره گیری از ظرفیت ها

کار آفرین

- کار آفرین، فردی با ایده و فکری جدید که از طریق ایجاد کسب و کار با بهره گیری و هماهنگی منابع و بهینه سازی سیستم ها محصول یا خدمت جدید را ارائه می کند.
- کار آفرین نیرو محرکه و موتور توسعه اقتصادی و اجتماعی و خدماتی می باشد.
- کار آفرینی سازمانی، سیستمی است که ظرفیت خلاقانه مدیران و نیروی کار در سازمان را افزایش داده و قابل بهره برداری می سازد.

سیستم

سیستم مجموعه منظمی از اجزای به هم پیوسته بوده که برای رسیدن به یک هدف با یکدیگر در تعامل هستند. سیستم مجموعه ای از فرآیندها در ارتباط با یکدیگر برای رسیدن به هدفی مشخص تلاش می کنند.

نگرش سیستمی

نگرش سیستمی در سازمان در پی آن است که بتواند با این نگاه به سازمان به شکل پویا و فعال اجزا را در کنار هم ببیند و از کلیه اجزا بخواهد به سمت هدف مشترک در حرکت و تعامل باشد.

نگرش سیستمی میتواند مسائل، موضوعات پیچیده و چند وجهی را شناخته و باعث حل بهتر مسائل نظام سلامت و تولید ثروت حاصل از شکل گیری خدمات و کالا های جدید شود.

نگرش سیستمی

تفکر سیستمی در قالب کلیت و تمامیت دیده می شود و به این ترتیب از سطح به عمق و از جز به کل گذر می شود.

تفکر سیستمی به مدیران کمک می کند تا ساختار، الگو و وقایع در پیوند با یکدیگر مورد بررسی قرار گیرند. نگرش سیستمی بر علت ها بیشتر از معلول توجه دارد.

مزایای تفکر سیستمی در سازمان:

- انتخاب هدف مشخص برای سازمان و ایجاد تعامل سازنده میان بخش های سازمان
- تقسیم کار تخصصی و پیشرفته میان بخش ها و واحدهای سازمان
- رهایی از تفکرات سنتی در سازمان

دانش

حاصل ترکیب موزون روشها و ابزارها برای تهیه و تولید کالا یا خدمات است که میتواند به صورت فناوری نرم (مانند دانش چگونگی تولید یک محصول) و یا فناوری سخت (مانند تجهیزات آزمایشگاهی و یا صنعتی) باشد.

مدیریت دانش زیرساختی ضروری برای بسیاری از فعالیت هاست. دانش تعاملات کارآفرینی و مدیریت دانش می تواند در ارتقا کارآفرینی و هم چنین گسترش مدیریت بسیار موثر باشد. برخی از اهداف و فعالیت های مدیریت دانش، زیرساختی برای کارآفرینی است.

تغییرات سریع در دانش سیستم های سلامت فرصت خوبی برای کارآفرین شدن صاحبان خلاقیت، نوآوری و تجاری سازی خدمات می باشد.

دانش

با توجه به اینکه اکثر کارآفرینان از پشتیبانی واحدهای مطالعاتی و تحقیقاتی کم بهره اند، وجود مدیریت دانش می تواند این خلا را پر کرده و ساختاری برای پشتیبانی تصمیمات مورد استفاده قرار گیرد. از طرف دیگر خدمات مدیریت دانش می تواند فعالیت های کار آفرینی متنوعی را پدید آورد از این رو کارآفرینی و توسعه آن بر مبنای مدیریت دانش امری ضروری و غیرقابل انکار است.

بهره گیری از فناوری های روز بهداشتی و درمانی جهت مدیریت و پشتیبانی زنجیره ای خدمات بدون وجود نیروی انسانی شایسته و ماهر عملاً امکان پذیر نمی باشد از طرف دیگر اگر دارای تفکر و فرهنگ کارآفرینی نباشد نمی تواند از امکانات تجهیزات فضای فیزیکی و مجازی، اختیارات و نهاد های موجود به خوبی استفاده کند.

حوزه سلامت

این حوزه شامل مجموعه ی کنشگرها و فعالیت هایی که با هدف اولیه ارتقاء سلامت می باشد. بنابراین حوزه سلامت هم شامل بخش دولتی و هم غیر دولتی است و در بخش دولتی نیز منحصر به وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی نمی گردد. در دهه های اخیر تشدید رقابت بین ارائه دهندگان خدمات بهداشتی درمانی و تغییرات سریع در میزان و نوع تقاضای بیماران ضرورت بازنگری در این حوزه را بیان می کند.

سیستم های سلامت

سیستم های سلامت متشکل از تمام سازمان ها ، موسسات و منابعی است که ارایه کننده خدمات در جهت حفظ و ارتقا سلامت افراد می باشند از نظر سازمان جهانی بهداشت تمام فعالیت هایی که هدف اصلی آن حفظ و بازگرداندن سلامت جامعه بوده سیستم سلامت می گویند.

سیستم های سلامت

مهندسی سیستم ها کمک می کند تا سیستم های موجود سلامت شناسایی، بررسی و آنالیز شوند سپس با ارائه راه حل هایی سیستم کارا تر عمل می کند و بهره وری سیستم ها افزایش یافته باعث می شود بیمارستان ها بیمار محور، پاسخگو تر و انعطاف پذیرتر باشند.

تغییراتی که با گذشت زمان در سیستم سلامت بوجود آمده باعث شده تا به یک نظام پیچیده و متغیر تبدیل شود، همچنین این سیستم پیچیده قسمت بزرگی از هزینه های دولتی را در بر می گیرد، بنابراین نیاز به بهبود در این سیستم ها بسیار احساس شده و وجود یک دید سیستمی مورد توجه قرار می گیرد.

سیستم های سلامت

علیرغم وجود مدیران، پزشکان با تجربه، نیروی انسانی متبحر و امکانات مناسب هنوز سازمان های وابسته به نظام سلامت مانند بیمارستان ها، کلینیک ها و سایر مراکز با مشکلات زیادی مواجه هستند هر چند تمام بخش ها و افراد مسئولیت خود را تا حد ممکن انجام می دهند اما در برخی موارد عمده این مشکلات به دلیل عدم وجود نگرش سیستمی به فعالیت این مراکز همچنان وجود دارد.

دانش سیستم های سلامت

جهت پاسخ گویی به نیازهای روزافزون و نوپدید مردم در بخش سلامت، ضروری است مراکز درمانی دامنه کاری خود را از بیمارستان به جامعه توسعه داده و جهت ارائه نقش های کارآفرینی در سطوح مختلف آماده شوند. بی شک انتخاب مسیر کارآفرینی و به دنبال آن ریسک پذیری، تحمل ابهام و رویارویی با انواع موانع و مشکلات، نیاز به انگیزه ها و محرک ها و دانش قوی دارد.

کار آفرینی در حوزه سلامت

یکی از مشکلات و موانع موجود بر سر راه کارآفرینی در بخش بهداشت و درمان تعارضی است که بین رسالت بهداشت و درمان با معیارهای اصلی کارآفرینی که سودآوری است، وجود دارد. از آنجا که اقدامات کارآفرینانه اغلب بر اساس تمایل به افزایش پاداشهای مالی است، بروز تعارض بین مأموریت‌های ناهمگون میتواند موانع جدی را بر سر راه تعقیب فرصت‌های کارآفرینانه در سازمان‌های بهداشتی و درمانی به وجود آورد.

کار آفرینی در حوزه سلامت

وجود محدودیتهای سازمانی از جمله بروکراسیهای اداری، استفاده از روشهای کاری ثابت و شیوه های از پیش تعیین شده برای انجام امور، تکراری بودن فعالیتها، مستند و مشخص بودن فرآیندها و از همه مهمتر پافشاری مدیران حوزه سلامت در ثابت کردن روندهای درمانی، از موانع اصلی ایجاد انگیزه برای اقدام به کارآفرینی میباشند.

کار آفرینی در حوزه سلامت

سیستم های بهبود کیفیت می تواند نقش بسیار مهمی در بخش های مختلف مراکز درمانی داشته باشد، با توجه به الزاماتی که جدیداً با استفاده از استانداردهای اعتباربخشی در بیمارستان ها بوجود آمده است نیاز به کارآفرینی بیشتر احساس می شود. صف های انتظار در قسمت هایی چون پذیرش و ترخیص بیشتر خودنمایی میکند همچنین بخش پاراکلینیک بیمارستان ها نیز اغلب دچار این مشکل می باشد. در اکثر موارد با یک نگاه سیستمی و فرآیندی با استفاده از مهندسی مجدد می توان این موارد را بهبود و یا در حد امکان کاهش داد.

کار آفرینی در حوزه سلامت

بعنوان نمونه اتاق عمل یک بخش بسیار مهم و ضروری برای بیمارستان ها است. برنامه ریزی و زمانبندی اتاق عمل برای استفاده بهینه از آن در جراحی های مختلف یکی از مواردی است که تاکنون بررسی هایی روی آن صورت گرفته است.

کار آفرینی در حوزه سلامت

ضرورت ها، مراکز بهداشت و درمان سراسر جهان را بر آن داشته تا علاوه بر داشتن تخصص در رشته خویش به نحو روزافزونی به بهره گیری از علمی نظیر اقتصاد، مدیریت، سیستم فناوری اطلاعات و... پردازند. و می توان گفت که کارآفرینی به عنوان فصل مشترک این علوم شناخته می شود.

ایجاد و رشد کارآفرینی در حوزه سلامت نیازمند توجه به برخی از توانایی های مهم همچون هوشیاری کارآفرینانه است. دانش سیستمی شرایطی را ایجاد می کند که فرصت های خاصی را برای کارآفرینی در نظر می گیرد.

کار آفرینی در حوزه سلامت

عناصر مفهومی دانش سیستم های سلامت:

- سطح هوشیاری کارآفرینانه و تشخیص فرصت
- تجربه شخصی (تجربه کاری مرتبط ، مهارت استفاده از فناوری)
- دانش بازار (شناسایی بازار، آگاهی از روند، عرضه و تقاضا)
- تحصیلات (تحصیلات مرتبط، آموزش های کارآفرینی)
- دانش نیاز مشتری (اطلاع از نیازمندی ها و نحوه ی خدمت رسانی مناسب به مشتری)

برخی موارد کارآفرینی حوزه سلامت

- یافتن سرمایه گذاران مناسب
  - سرمایه گذارانی را پیدا کنید که به چشم انداز برنامه کسب و کار اهمیت بدهند. اختلاف بین ارزش ها و اهداف بین کارآفرین و سرمایه گذار، در دراز مدت باعث ایجاد چالش های اساسی می شود.
  - نوآوری در تکنولوژی به صورت مداوم
- لازم است کارآفرینان حوزه سلامت همگام با محیط تغییر تکنولوژی به پیش بروند، و در جریان این تغییرات به روندهایی که در حوزه سلامت در حال شکل گیری است توجه داشته باشند.

برخی موارد کارآفرینی حوزه سلامت

- حفظ تعادل بین مسئولیت اجتماعی و سودآوری یکی از تنگناهای اخلاقی که کارآفرینان حوزه سلامت با آن مواجه هستند، نیاز برای ایجاد یک کسب و کار پر سود در کنار مسئولیت اجتماعی‌شان در راستای سلامت عمومی مردم است.
- آگاه بودن نسبت به قوانین، مقررات، ضرورت‌ها، محدودیت‌ها، بازار و...

**با تشکر و امتنان
از توجه شما**